

Ezzel szemben az 1895 június hó 30-án megejtett lezárás szerint a könyvtár czímtározott és rendezett állományának szakonkénti mennyisége a következő:

Inc.	132 mű	146 kötet	123 drb.
A. szak	6646 »	12070 »	10666 »
B. »	2082 »	3301 »	3011 »
C. »	685 »	1173 »	1091 »
D. »	1097 »	1744 »	1564 »
E. »	2169 »	3990 »	3749 »
F. »	2239 »	3984 »	3690 »
G. »	5362 »	10782 »	10221 »
H. »	3868 »	8200 »	7185 »
I. »	806 »	6787 »	6593 »
Összesen	25086 mű	52177 kötet	47892 drb.

Ezen mennyiségből a városi beszerzésekből és más adományokból befolyt művek száma 5749, a mely 10,376 kötetet, illetőleg 9685 darabot képvisel.

Az iktatóba 1894-ben 126, 1895-ben pedig június hó 30-dikáig 67 különböző ügyirat érkezett be, a melyek mind elintéztettek.

A hírlaposztálynak, miscellaneáknak, az apró nyomtatványoknak czímtározása és rendezése a folyó s a következő év folyamán teljesítettik.

A PANNONHALMI SZENT-BENEDEK-REND KÖZPONTI KÖNYVTÁRA.

— Válasz a M. Könyv-Szemle 1895. évi folyamában megjelent ismertetésre. —

Tisztelettel alulírott a közelmúlt őszzel tanulmány-uton levén, a folyóiratok közleményeit nem kísérhette figyelemmel. Most azonban, hogy a Könyvszemle 1895. évi utolsó füzetében a tartalomjegyzéket átnéztem, »A pannonhalmi könyvtár« cím alatt egy közleményt látok jelezve. Utána nézek és ott látom a mi könyvtárunkra vonatkozó, könyvatos kimutatásom szíves ismertetését. Ezen figyelemért fogadja a szerkesztő úr lekötelező köszönetemet; de ennek kapcsán nem mulaszthatom el, hogy a cikkely néhány kérdésére az érdeklődő szakembereknek felvilágosítással ne szolgáljak.

A ki a pannonthalmi könyvtárt ismeri, tudhatja, hogy a régi *galleria*-rendszer szerint szemre igen csinosan épült. Ebben elődeim a müncheni kir. könyvtár szakrendszerének szemmel-tartásával a »Festnagelungs-System« elvei szerint jártak el. Ha tehát a kortan a genealogiával, a magyar genealogia Ausztria történetével stb. összekeverült, az csak onnan van, hogy az idegen nyelvű magyar történelmi szakma végére jutott a genealogiai részlet és minthogy a történelmi szakmát csak a neki szánt helyen lehetett összeszorítani, elődeim kénytelenek voltak ugyanazon szekrényben folytatólagosan a következő alcsoport elejét, Ausztria történetét ott kezdeni. Erre következik egy fülke más oda igen alkalmas szakmával és ismét a többi osztrák örökös tartományok története. Ugyanily helyi viszonyok kényszerítették egyik elődömet, a ki nagy becsben tartotta a magyar ősnymtatványokat, hogy minél nehezebben hozzáférhetőkké tegye, a miscellaneak mellé, melyek szintén nagyobb részét értékes compactumok, és pedig oly magas helyre, hogy nyaktörő létráinkkal is alig érhető el. Könyvtárunk szép strukturája és szemet gyönyörködtető berendezése a nyári hónapokban annyi látogatót csal ide, hogy a vasrácsokkal elzárt szekrények daczára nem lehet elég körültekintő a kalauz, hogy a sokszor több csoportban körüljáró nézők közé nem keveredik-e valami antiquárius, vagy más könyvkedvelő. Ily tekintetek vezethették elődeimet, hogy a sokszor értékesebb és nem annyira szemre való gyűjteményeket rejtettebb fülkébe dugták el. Ezt a helyszínen minden szakértő igen helyesnek találná, a mit így, irás után akademikusan el kell itélnie. Könyvtárunkban levő sok kanyarodás, fülke, kabinet többször egy-egy szakmát rejt és a »Festnagelung« nem engedi azoknak áthelyezését. — Ezt láttam külföldi nagy könyvtárakban is. A régibb épületekben elhelyezettek közül Berlinben, a kir. könyvtárban *Gerhardt Károly* igazgató, Drezdában a híres *Schnorr von Carolsfeld* igazgató, Münchenben *Keinz Frigyes* (ki magyar vonatkozású kutatásairól ismeretes), az újabbakban Lipsében (Bibl. Albertina) *Günther Ottó*, Stuttgartban *Dr. Winterlín Ágost* és *Dr. Steiff Károly* főkönyvtárnokok igazi kollegiális vendégszeretettel ad oculos bemutatták nekem, mennyire a helyi viszonyokhoz kell alkalmazkodniok és engem a mi könyvtárunkra nézve valóban megnyugtattak. Nem hiszem, hogy múzeumi és egyetemi könyvtárainkban is ne befolyásolnák az ily körülmények a szigorú rendszerességet. Engem különben nemcsak »az elődemtől átvett hagyományok« kötnek, mit czikkiró szíves volt mentségemre felhozni, hanem egy kikötés, melyet főapát uram kineveztetésemkor tett és ez az: »*nihil innovetur!*« Ha valaki tudja, mennyi kísérletezés, felforgatás történt már a mi gazdag gyűjteményünkben, az örülni fog, hogy végre valahára van egy teljes czédula-katalogusunk, melynek alapján

néhány percz alatt meg lehet találni a keresett művet. A jeles *Schnorr von Carolsfeld* megnyugtatótt azzal a jeles mondással, hogy *minden rendszer jó, ha vele gyorsan megtaláljuk a keresettet.*»
Pannonhalma, 1896 február 29.

DR. RÉCSEY VIKTOR.

Dr. Récsey Viktor úr fentebbi nyilatkozatára legyen szabad annyit megjegyeznünk, hogy a szóban forgó ismertetés nem a könyvek elhelyezését, hanem az összeszámolásnak azt a módját kifogásolta, a mely lehetetlenné tette, hogy egyes szakok nagyságáról a jegyzékből felvilágosítást szerezzünk. Erről az ismertetés figyelmes átolvasása után bárki is meggyőződhetik. Az elhelyezés ellen, annak egyes furcsaságai daczára, semmi megjegyzésünk nem lehet; az minden könyvtár belügye, s magunk ismerjük legjobban azon hagyományok erejét, melyeket a könyvtárakban meg kell őrizni. De az ilyen hagyományoknál mindig vannak árnyoldalak s az utódoknak a *quieta non movere* elve mellett kétszeres kötelességük a hiányokon mutatókkal, jegyzékekkel s a könyvtári apparatus más segédeszközeivel segíteni. Örülünk, hogy a Szent-Benedek-rend gazdag központi könyvtáráról a teljes czédulakatalogus elkészült: a t. könyvtárnok urat csakis dicséret illetheti meg azért, hogy aránylag oly rövid idő alatt pótolta elődei mulasztását. Fent kell azonban tartanunk kifogásunkat az összeszámolás módszere ellen; mert ha bele is nyugszunk abba, hogy a magyar ősnymtatványok — az antiquáriusoknak és könyvbarátoknak nem nagyon hízegő megokolással — a könyvpolczok tetejére, a miscellaneák mellé kerültek, ez talán még sem menthette föl a könyvtár revizorát, hogy az összeszámláláskor külön ne jegyezze fel azok számát. Jegyzéke, melyet könyomatu sokszorításban küldött szét, s így a nyilvánosság elé szánt, ezzel mindenesetre nyert volna pontosságban. A mit egyébként Récsey dr. úr mostani nyilatkozatában a könyvtár elhelyezéséről ír, kétségtelenül igen érdekes és tanulságos, és csak azt sajnáljuk, hogy nem mondta el mindjárt akkor, midőn jegyzékét közrebocsátotta. *Szerk.*